

Svenska riksdagsgruppen svar till regeringssonderare Orpos frågor till riksdagsgrupperna 18.4.2023:

1. Vilka är de viktigaste samhälleliga förändringar som nästa regering enligt er borde åstadkomma?

SFP vill bygga ett samhälle som är öppet och som blickar framåt. Vi vill att vårt samhälle uppskattar och erkänner vikten av demokrati, frihet, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter. Vi vill att vårt samhälle bygger på öppenhet, jämställdhet, jämlikhet och internationalism. Vi vill vara med och bygga ett samhälle som slår vakt om vårt lands tvåspråkighet och där tvåspråkigheten ses som en rikedom.

Inom SFP arbetar vi för att man i Finland får service, vård och omsorg på båda nationalspråken. Hjälp bör fås då den behövs. En trygg vardag tillhör alla och därför bör tillgången till närservice tryggas.

Välfärden i Finland skapas genom arbete och företagsamhet. Vi behöver en stabil offentlig ekonomi och en stävjad skuldsättning för att vi också i framtiden ska kunna trygga vårt nordiska välfärdssamhälle och vår service. Sysselsättningsgraden bör under den kommande valperioden höjas till minst 80 procent och vi ska eftersträva att den ekonomiska tillväxten är minst två procent. För att nå dessa mål behöver vi se strukturella reformer. Inom SFP vill vi göra arbetsmarknadsreformer som sporrar till arbete och ökar flexibiliteten på arbetsmarknaden. Även socialskyddet bör reformeras.

Vi löser inte vår svaga befolkningsutveckling utan målmedvetna åtgärder. Invandring som siktar på arbete är här helt avgörande. Människornas rörlighet har positiva effekter åt båda hållen då det kommer till att stärka ekonomi, kultur och kunnande. Inom SFP vill vi medverka till att Finland upplevs vara ett lockande land att bo, studera och arbeta i. Finland bör vara ett företagervänligt land. Tillgången till utbildad arbetskraft är en ödesfråga för hela välfärdssamhället. Vi bör också fortsätta med arbetet för bättre arbetsvillkor och för att förbättra orken i arbetslivet.

SFP förbinder sig till Finlands klimatmål och till att Finland är koldioxidneutralt år 2035. Utan natur finns det heller ingen ekonomi. Den ekonomiska utvecklingen bör ske inom ramen för naturens bärkraft. Övergången från fossila till förnybara energikällor, väteekonomin och omställningen från lineär ekonomi till cirkulär ekonomi skapar nya marknader, innovationer och affärsverksamhet. Dessa ger aldrig förr skådade möjligheter att skapa en ekologiskt hållbar tillväxt, export och arbetsplatser.

Genom att satsa på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet skapar vi förutsättningar för en mångsidig företagsverksamhet och tillväxt. Även de fördelar digitaliseringen för med sig bör främjas. Finland bör målmedvetet eftersträva en

ledande position som skapare av en hållbar framtid genom att utveckla sitt kunnande inom framför allt systembaserad planering, utveckling, forskning och affärskompetens inom energi- och miljöteknologi. Förutom industriinvesteringar bör man aktivt locka internationella aktörers forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet till Finland.

Vi bör säkerställa att vårt utbildningssystem kan svara mot tidens utmaningar. Den finländska småbarnspedagogiken och utbildningssystemet bör erbjuda jämlika förutsättningar för alla barn och unga oberoende av deras bakgrund. Vi vill satsa framför allt på den grundläggande utbildningen.

En ren inhemsk livsmedelsproduktion är en viktig del av vår försörjningsberedskap och självförsörjning. Lantbrukets lönsamhetskris bör lösas.

Vi bör stöda barns, ungas och familjers välmående på ett mångsidigt sätt. Vi vill skapa ett ungdomspaket för att stöda ungas välmående och mentala hälsa.

Kulturen ökar livskraften i samhället och vi ser kulturen som en central del av vårt välmående. Vi vill försäkra oss om så bra förutsättningar för kulturen som möjligt, samtidigt ska vi säkerställa att kulturen och konsten får verka fritt.

Vi behöver det nordiska samarbetet på alla nivåer; såväl inom politiken och inom ekonomin som inom trafiken och kulturen.

2. Instämmer ni i den lägesbild av Finlands ekonomiska situation och behovet av att anpassa de offentliga finanserna som lades fram i Finansministeriets tjänstemannainlägg den 8 december 2022? Förbinder ni er till omfattningen av balanseringen av de offentliga finanserna under den kommande valperioden som Finansministeriet lade fram som ett tjänsteuppdrag? På vilka sätt är ni beredda att balansera de offentliga finanserna?

Vi instämmer i Finansministeriets lägesbild när det gäller storleksordningen för behovet att förstärka den offentliga ekonomin under de kommande två valperioderna.

Ifall vi inte lyckas försnabba vår ekonomiska tillväxt kommer det att vara ytterst utmanande att nå målsättningen. En försnabbad och hållbar ekonomisk tillväxt och en ökad produktivitet är här i nyckelposition. En central åtgärd är att förbättra tillgången till arbetskraft. Bristen på arbetskraft är för tillfället det största hindret för ekonomisk tillväxt.

En balansering av ekonomin förutsätter både en prioritering av utgifterna och nedskärningar. Det är helt klart att vi behöver se en återhållsam ekonomisk politik under den kommande perioden.

Vi kan ändå inte spara bort förutsättningarna för den ekonomiska tillväxten och inte heller beskatta bort vår ekonomiska konkurrenskraft. Investeringar är i nyckelposition för att vi ska uppnå ekonomisk tillväxt och nya arbetsplatser, och på så sätt också få ökade skatteintäkter. Genom att satsa på utbildning och bättre hälsa lägger vi grunden för framtidens tillväxt och stävjar samtidigt kostnadsökningen.

Vi behöver nå en ekonomisk tillväxt på minst två procent årligen och sysselsättningsgraden behöver höjas till minst 80 procent. Ju fler personer vi har i arbete i Finland, desto mer skatteintäkter får vi, vilket i sin tur innebär att anpassningsbehovet blir mindre. Det är värt att minnas att en höjd sysselsättningsgrad på en procent innebär ungefär en miljard euro mer i statens kassa.

Satsningar på forskning och utveckling är centrala med tanke på tillväxten, och det är viktigt att fortsätta arbetet för att höja finansieringen av forskning och utveckling till fyra procent av BNP.

Grundtryggheten för de svagaste i samhället får inte försvagas och tillgången till basservice måste alltid garanteras.

3. Hur skulle ni befrämja beskattningens sporrande verkan? Vilka är era viktigaste målsättningar vad gäller utvecklingen av beskattningen?

Finlands totalskattegrad är redan nu hög. Vi skapar inte tillväxt och sysselsättning genom att höja skatter. Nivån på beskattningen får inte höjas och skatteprogressionen får inte skärpas ytterligare. För att locka hit investeringar och företagsetableringar behöver vår skattegrad vara konkurrenskraftig.

Nya arbetsplatser föds i huvudsak i små och medelstora företag. Därför är det viktigt att våra företag ges de bästa förutsättningarna att lyckas. Beskattningen ska vara förutsägbar och sporra till företagande och arbete. Samfundsskatten ska vara konkurrenskraftig.

Vi vill att det alltid ska löna sig att arbeta. Tyngdpunkten i beskattningen borde flyttas från beskattning på arbete till beskattning av konsumtion. Det här möjliggör att vi kan beskatta miljö- och hälsobelastande konsumtion framom att beskatta arbete, vilket också skulle stärka vår ekonomi.

Det skulle vara motiverat att genast granska beskattningen för personer som redan gått i pension, men som är villiga att stanna kvar i arbetslivet. Vi har brist på arbetskraft och därför borde vi göra det mer sporrande även för pensionärer att ta emot arbete.

Det inhemska ägandet behöver förstärkas. Arvsskatten borde avskaffas i enlighet med Sveriges modell och i stället borde vinsten beskattas om arvet realiseras.

Ifall skattehöjningar blir nödvändiga anser vi att skattehöjningarna borde riktas mot hälsobelastande varor och tjänster, vilket även kunde ha en positiv effekt på folkhälsan.

En hälsoskatt som den så kallade sockerskatten kan vara ett alternativ. Även tobaksskatten kunde höjas ytterligare.

4. Är ni beredda att förbinda er till att nästa regering sätter upp ett mål på 100 000 nya sysselsatta vad beträffar sysselsättningsåtgärder för att stärka de offentliga finanserna? Vilka är era viktigaste metoder för sysselsättningsåtgärder som stärker de offentliga finanserna? Vilka åtgärder är ni beredda att vidta för att reformera arbetsmarknaden och befärja frihet att komma överens?

Ja. Målsättningen för sysselsättningsåtgärderna ska vara minst 100 000 nya sysselsatta. Sysselsättningsgraden i Finland måste höjas till minst 80 procent.

För att kunna säkra en sund verksamhetsomgivning för företagen behöver vi en förutsägbar företags- och skattepolitik. Vi vill utvidga försöket med rekryteringsstöd för ensamföretagare och sänka tröskeln för att anställa den första arbetstagaren.

Den inkomstrelaterade dagpenningen behöver göras mer sporrande genom att gradera den så att dagpenningen är högre i början och lägre i slutändan av perioden. Alternativt kunde längden på arbetslöshetsdagpenningen graderas utgående från längden på den yrkesverksamma tiden. Samtidigt är det viktigt att göra arbetshandledningen mer individanpassad.

Vi behöver bättre och effektivare arbetsförmedling som svarar på olika slags behov av stöd. Utmaningen med att lediga jobb och de arbetssökande inte möts behöver åtgärdas.

Det är centralt att vi satsar på att förbättra arbetshälsan. Det nationella utvecklingsprogrammet för välbefinnandet i arbetet behöver få en fortsättning under den kommande valperioden. Den främsta orsaken till förtidspensionering är utmaningar med den psykiska hälsan, som leder till att många unga redan under studietiden hamnar utanför arbetsmarknaden. Vi behöver se fungerande mentalvårdstjänster, både när det gäller tjänsternas kvalitet och tillräcklighet.

Unga måste lätt komma in på arbetsmarknaden, och för att underlätta övergången till arbetslivet krävs det satsningar. Läroavtal måste göras till ett reellt alternativ både för de unga och för de arbetsgivare som utbildar dem.

Det är viktigt att främja kontinuerligt lärande. Även möjligheter till omskolning och vidareutbildning ska främjas.

Vi behöver utländsk arbetskraft, och därför vill vi slopa behovsprövningen av utländsk arbetskraft och göra tillståndprocesserna smidigare. Det behövs satsningar på integration och sysselsättning av olika invandrargrupper, särskilt invandrarkvinnor och nyutexaminerade utländska unga. Vi måste avlägsna diskriminerande strukturer. Diskriminering och ett rasistiskt språkbruk hör inte hemma i det finländska arbetslivet.

Socialskyddet behöver reformeras. Socialskyddet måste garantera en tillräcklig utkomst i sådana livssituationer då en person inte kan delta i arbetslivet. Vi behöver ett sporrande socialskydd. Det ska alltid vara mer lönsamt att ta emot jobb än att låta bli.

Vi vill tillåta lokala avtal för alla typer av företag, också sådana där arbetsgivar- eller arbetstagersidan inte är fackligt organiserade. Samtidigt vill vi ge arbetstagarerna insyn i bolaget via en personalrepresentant till exempel i styrelsen eller något annat ledande organ.

5. Hur skulle ni åtgärda den omfattande bristen på arbetskraft i Finland? På vilka sätt skulle ni öka den internationella rekryteringen för att trygga tillgången på arbetskraft?

Finland har redan nu en betydande brist på arbetskraft. Vi har stora utmaningar med att upprätthålla offentlig service och ett fungerande näringsliv ifall inte befolkningen ökar betydligt. Såväl pensioneringar som den ökade efterfrågan på arbetskraft inom vissa sektorer medför att vi behöver utländsk arbetskraft. Åtgärder som ökar invandring som leder till arbete är därför centrala.

Processerna för invandring som leder till arbete måste bli snabbare och smidigare. Vi behöver införa en garanti kring behandlingstiderna för arbetstillstånd och uppehållstillstånd för arbetare. Behandlingstiden för ett arbetstillstånd ska inte vara längre än 30 dagar. Vi vill även slopa behovsprövningen av utländsk arbetskraft.

Vi vill att det ska vara lockande att komma till Finland för att studera och arbeta. Därför är det centralt att vi också tar hand om familjemedlemmarna till dem som kommer hit, genom att säkra tillgången till exempelvis dagvård, utbildning och språkkurser. Integration på både finska och svenska behöver främjas. Vi vill att personer från tredje land som avlägger en yrkes- eller högskoleexamen i Finland automatiskt ska få ett permanent uppehållstillstånd.

Även personer som kommer till Finland via humanitär invandring ska ses som en tillgång. Vi måste stöda dem som kommer till Finland ännu bättre och satsa på att främja integrationen, så att det är smidigt och meningsfullt att bosätta sig här. Invandringsorganisationer har en viktig roll i att främja flyktingars och asylsökandes integration och sysselsättning. Även om en person ursprungligen kommit till Finland som exempelvis asylsökande ska det ska vara smidigt att byta typ av uppehållstillstånd till exempel då man fått ett jobb. Vi har inte råd att mista dessa personer. Erkännandet av utländska examina och kompetens måste förbättras så att sysselsättning inom den egna branschen underlättas. Språkinläring i arbetslivet ska främjas.

Yrkesutbildningen ska utvecklas i samarbete med näringslivet så att den bättre tillgodoser företagens behov av arbetskraft både regionalt och lokalt.

Fler utbildningsplatser för utlänningar på alla utbildningsnivåer ska skapas på exportkusten.

6. Vilka är era viktigaste metoder för att avveckla vårdköerna inom social- och hälsovårdstjänsterna? Vilka är era viktigaste metoder för att åtgärda bristen på vårdare?

De långa vårdköerna och personalbristen behöver åtgärdas så fort som möjligt. Vi behöver ett ambitiöst åtgärdsprogram för att förkorta vårdköerna och lösa personalbristen inom social- och hälsovårdsbranschen.

Organiseringsansvaret för vår social- och hälsovård hör till den offentliga sektorn. Både den privata- och tredje sektorn behövs ändå för att komplettera den offentliga vården och för att vi ska nå bästa möjliga resultat. För att kunna förkorta vårdköerna behöver vi utnyttja den privata och tredje sektorns kapacitet. Användningen av servicesedlar ska utvecklas. De mindre sjukhusens verksamhetsförutsättningar och framtid ska tryggas.

Satsningar i förebyggande vård och en stark bashälsovård är ett effektivt sätt att ingripa i själva uppkomsten av vårdköer. För att kunna trygga vård och service på båda nationalspråken behövs fungerande servicestigar där de språkliga rättigheterna förverkligas.

Vi vill fortsätta implementeringen av det nationella programmet, där åtgärder för att lösa personalbristen inom social-och hälsovården lyfts fram. SFP och Svenska riksdagsgruppen har också tagit fram ett 20-punkters åtgärdsprogram (20 augusti 2021) för en bättre vård och omsorg.

För att förbättra välmående i arbetet och branschens attraktionskraft behövs ett inkluderande ledarskap som beaktar personalens behov, och dessutom behövs mer flexibla arbetsvillkor. Genom välfärdsområdenas löneprogram kan situationen särskilt inom kvinnodominerade låglönesektorer systematiskt förbättras så att de motsvarar den nordiska nivån. Vi behöver invandring som leder till arbete, få bort stela hierarkier och överdriven byråkrati och förbättra erkännandet av utländska vårddexamina. Även behörighetskraven och arbetsfördelningen behöver granskas.

Vi behöver mera utbildad personal till vården och omsorgen. Förra regeringen ökade antalet utbildningsplatser för sjukskötare, närvårdare och vårdbiträden. Attraktionskraften hos dessa utbildningar behöver säkerställas. För att vi ska kunna svara på personalbehovet behöver vi en tillräcklig mängd utbildningsplatser på båda nationalspråken. Det är skäl att utreda hur fördelningen av utbildningsplatser motsvarar de regionala behoven. Den tvåspråkiga medicinska utbildningen i Österbotten behöver ökas och stärkas märkbart. Det finns dessutom orsak att utreda grundandet av en ny medicinsk fakultet.

7. Vilka åtgärder skulle ni vidta för att lösa krisen inom äldreomsorgen och trygga värdig omsorg för alla äldre?

Förebyggande satsningar inom äldreomsorgen är viktiga för SFP. Vi vill satsa på de äldres välmående och förmåga att orka, vi vill stöda deras hälsa och en hälsosam livsstil. Ett sätt är att ta i bruk lagstadgade seniorrådgivningar som alla får kallelse till då man fyller 70 år. Vi vill också till exempel satsa mer på en tidig diagnostisering av minnessjukdomar.

Vi efterlyser ett åtgärdsprogram för att förbättra närståendevårdarnas ställning. Det arbete närståendevårdarna utför minskar behovet av vårdplatser inom dygnetruntvården. Närståendevårdarna utför ett oerhört värdefullt, men ofta väldigt tungt, arbete. Samtidigt varierar kriterierna för närståendevårdarnas ersättning märkbart mellan välfärdsområdena. Därför borde utbetalningen av närståendevårdarnas ersättning överföras till FPA och deras jämlika rätt till ersättning och vila garanteras.

Hemvården och hemsjukvården ska fungera, och då det inte längre är möjligt att bo hemma ska det finnas olika former av stödboenden till ett rimligt pris. När befolkningen åldras behöver vi dessutom fler boendeanternativ. Alternativ mellan det att man bor hemma och det att man bor vid ett stödboende. Sådana alternativ skulle stärka gemenskapen bland äldre. Det är också viktigt att färdtjänsterna är pålitliga och fungerar.

Vi vill hålla fast vid personaldimensioneringen på 0,7 inom dygnetruntvården för äldre, men vi är redo att granska vilken personal som räknas med i dimensioneringen.

Vi vill också främja möjligheter till frivilligarbete inom äldreomsorgen. För oss är det också viktigt att förebygga ensamhet bland äldre.

8. Hur skulle ni stärka barns, ungas och familjers välfärd? Hur skulle ni bekämpa marginalisering av unga?

SFP vill att Finland ska vara världens barnvänligaste land.

Vi ser att det förebyggande arbetet som görs inom exempelvis rådgivningen, familjecentralerna, småbarnspedagogiken, skolan och i ungdomsarbetet är centrala när det kommer till att främja barns, ungas och familjers välmående. Det är viktigt att problem upptäcks fort och att man tar itu med dem i ett tidigt skede. På så sätt hindrar vi att problemen fortsätter eller till och med förvärras. Vi vill dessutom att främjandet av den psykiska hälsan görs till en nationell prioritet.

Familjer och familjers behov är olika. Vi vill exempelvis att familjer som har barn med funktionsnedsättning enkelt får tillräckliga stödtjänster i ett tidigt skede och att stödet utgår från familjens behov. Genom tjänster till funktionsnedsatta stöder vi även deras rätt till familjeliv.

Barn och unga spenderar en stor del av sin tid i skolan. Alla barn och unga har rätt till en jämlik skola och en trygg skolmiljö. Det är helt centralt att barn och unga trivs och mår bra i skolan. Därför är det viktigt att också satsa på konst- och färdighetsämnen som främjar elevers välmående och ger dem en upplevelse av att lyckas. Den subjektiva rätten till småbarnspedagogik stöder familjebildning samt föräldrarnas deltagande i arbetslivet och delaktigheten hos alla barn.

Elevvården är en viktig del av det förebyggande arbetet som görs i skolor. Vi behöver fler vuxna i skolan, exempelvis fler skolkuratorer, skolpsykologer och speciallärare. Vi har en brist på i synnerhet svenskspråkiga skolpsykologer och -kuratorer och vi behöver utbilda fler. Vi måste trygga ett bättre tvärsektoriellt samarbete mellan myndigheterna (skola, småbarnspedagogik, social- och hälsovården, polisen med flera) så att barnets bästa kan tryggas.

För att stärka barnens välbefinnande vill vi också att alla barn ska ha möjlighet till minst en hobby. Vi vill att Finlandsmodellen för kostnadsfri hobbyverksamhet för barn och unga efter skoldagen tas i bruk i alla kommuner.

Arbetet för att motverka utslagningen av unga ska tas på allvar och det arbetet kräver mångsidiga åtgärder. Satsningar på familjers välmående och en stark basservice för barn, unga och familjer är viktiga för att förebygga barnfattigdom och utslagning. Även situationen inom barnskyddet måste förbättras. Till exempel tjänsterna för unga som är i en sårbar position måste utvecklas.

Vi vill ta fram ett ungdomspaket med tvärsektoriella lösningar för att återställa de utsatta ungas välbefinnande och mentala hälsa. Vi behöver fler lågtröskelmottagningar inom mentalvården, exempelvis genom chat-tjänster. När det gäller mentalvårdstjänster är det speciellt viktigt att man får service på sitt modersmål. Vi vill motverka utslagning, till exempel genom att förstärka samarbetet mellan skolan, ungdomsverkstäderna och det uppsökande ungdomsarbetet. Vi vill bryta trenden där särskilt pojkar faller utanför.

9. Hur skulle ni bättre beakta pensionärerna som en aktiv resurs i samhällsbygget?

Vi i SFP vill satsa på pensionärers välmående och ork samt stöda deras hälsa och hälsosamma levnadsvanor. Ett sätt vore att ta i bruk lagstadgade seniorrådgivningar som man får kallelse till då man fyller 70 år.

Stiftelser och föreningar gör en ovärderlig samhällsinsats i många delar av vårt land, till exempel inom det hälsofrämjande arbetet och genom att upprätthålla äldreboenden. Därför är det viktigt att den tredje sektorns verksamhetsförutsättningar tryggas även i framtiden. Kulturen och idrotten har dessutom en enorm betydelse för välbefinnandet och folkhälsan. Generationsöverskridande arbete kan leda till stor välfärdsnytta.

Vi måste ta hand om pensionärers och äldre befolkningens digitala kompetens och stärka deras delaktighet. Vi vill att det finns tillgängliga och lättanvända digitala tjänster samt rådgivning i att använda dem på svenska och finska. Samtidigt är det viktigt att det erbjuds tjänster för de medborgare som har utmaningar med att använda digitala verktyg.

Vi vill fortsätta med trappstegsmodellen med förhöjt arbetsinkomstavdrag för dem som fyllt 60 år. Vi vill dessutom att de pensionärer som har intresse att fortsätta i arbetslivet även efter pensioneringen har både en möjlighet och incitament för det. Vi är exempelvis redo att sänka beskattningen för det arbete de utför. Garantipensionen ska trygga en skälig utkomst.

10. På vilka sätt skulle ni höja finländarnas kompetens- och utbildningsnivå? På vilka sätt skulle ni stärka småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen så att varje ungdom som utexamineras från den grundläggande utbildningen har tillräckliga läs-, skriv- och räknefärdigheter? Hur skulle ni stärka verksamhetsförutsättningarna inom kulturbranschen? Hur skulle ni stödja att en motionspräglad livsstil blir vanligare?

En högklassig inlärningsstig, från småbarnspedagogik till högskola, utgör en av grundstenarna i vårt samhälle. Vi ska inte göra nedskärningar i utbildningen, tvärtom borde vi satsa på grundutbildningen under nästa period. Vi vill säkra tillgången till tillräckligt många lärare och annan behörig personal i skolan, inom småbarnspedagogiken och i eftermiddagsvården. Det är också viktigt att det finns tillräckligt med möjligheter till smågruppsundervisning i skolorna. Ojämlighet inom utbildningen måste motverkas.

Småbarnspedagogiken ska garantera jämlika förutsättningar för alla barn, och vi vill att så många barn som möjligt får ta del av den i ett tidigt skede. Försöket med den två-åriga förskolan ska fortsätta och förskolan utvecklas enligt det.

De försämrade inlärningsresultaten måste tas på allvar. Därför är det centralt att förstärka baskunskaperna. Modellen för trestegsstödet måste reformeras för att minska byråkratin och för att garantera ett individuellt stöd för alla elever. Vi vill utveckla skolcoachverksamheten och säkra tillräckliga resurser till elev- och studerandevården.

Utbildningspersonalen måste få arbetsro. I samband med nästa reform av läroplanen måste vi fästa uppmärksamhet vid mängden byråkrati och krav för att säkerställa att det finns tid för det huvudsakliga arbetet, det vill säga undervisningen.

För att höja utbildningsnivån ska antalet högskoleutbildade öka till 50 procent av de unga vuxna. För att möta den växande efterfrågan på arbetskraft ska antalet högskoleplatser inom både finsk- och svenskspråkiga utbildningsprogram ökas. Samtidigt behöver man ta i beaktande efterfrågan på utbildad arbetskraft och på antalet studieplatser inom andra stadiet i regionen. Vi vill slopa förstagångskvoterna i högskoleantagningen.

Kultur och konst har en viktig roll i vårt samhälle. De stärker välbefinnandet och skapar sysselsättning. Kulturindustrin är en viktig tillgång med tanke på vår ekonomi, och den har en god tillväxtpotential. Kulturens självständighet och frihet måste garanteras. SFP vill på sikt lyfta kultursektorns andel till 1 procent av statsbudgeten. Vi stöder förslaget som arbetsgruppen för kulturens framtid gav om att ta fram en kulturpolitisk redogörelse. Främjandet av kulturexporten behöver satsningar.

I socialskyddsreformen ska socialskyddet för arbetstagare inom kultursektorn och frilansare förbättras. Vi vill införa en kombinationsförsäkring för att stärka företagarnas socialskydd.

Tredje sektorn har en viktig roll när det gäller att erbjuda ett mångsidigt utbud av idrotts-, kultur- och andra fritidsaktiviteter. SFP vill främja föreningars och organisationers möjligheter att verka genom att säkra en tillräcklig och förutsägbar finansiering, inom ramen för den nya finansieringsmodellen. Allmännyttiga stiftelser och fonder ska inte beskattas.

YLE:s finansiering ska tryggas på en nivå som säkerställer ett brett serviceutbud i hela Finland, på båda nationalspråken och för grupper med särskilda behov. Ett starkt public service-bolag är centralt med tanke på vårt samhällets resiliens och stabilitet.

Motion och förebyggande vård spelar en viktig roll i att upprätthålla välbefinnandet. För att förebygga problem som orsakas av fysisk inaktivitet behöver vi ett tvärsektoriellt program för att främja motion. Vi vill att alla barn ska ha möjlighet till minst en hobby.

11. Förbinder ni er till det mål som den parlamentariska FoUI-gruppen har godkänt om att före år 2030 höja utgifterna för forskning och utveckling till fyra procent av bruttonationalprodukten? Förbinder ni er till att säkerställa att Finland har tillräckligt med experter inom forskning och utveckling?

Ja. För att klara av konkurrensen på den globala marknaden måste Finland investera mer i forskning och utveckling, och för detta behöver vi satsningar från både den offentliga och den privata sektorn.

Vi behöver målinriktade satsningar på utbildning genom hela utbildningsvägen, samt även på forsknings- och innovationsverksamhet. Samarbetet mellan universitet och företag samt forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet måste också främjas. Samarbetets betydelse ökar ytterligare i framtiden både nationellt och internationellt. Vi behöver också internationellt samarbete inom forsknings- och utvecklingsverksamhet för att klara oss i den internationella konkurrensen.

Företagens investeringar är naturligtvis avgörande för att Finland ska nå målet på minst 4 procent för satsningar i FoUI av BNP. Samtidigt är det också mycket viktigt med en fokuserad FoUI-politik från den offentliga sektorn och öppenhet för nya skräddarsydda finansieringslösningar, såsom fonder och ordentliga satsningar på exempelvis batterivärdekedjan. Det finns olika kompetenser och företagsverksamheter av världsklass runtom i Finland, så det är naturligt att fortsätta med en nära dialog mellan den offentliga och privata sektorn gällande den strategiska inriktningen för FoUI-satsningar. Ett exempel på detta är regionala ekosystemavtal.

Teknologiskt föregångarskap inom olika branscher stärker Finlands totala konkurrenskraft. Hela landet bör ses som ett laboratorium där vi modigt i industriell skala tillsammans testar och utvecklar nytt för världsmarknaderna. Finansieringsinstrumenten måste ha ett långt perspektiv för att möjliggöra snabb reproduktion och internationell kommersialisering. Förutom forskning, utveckling och innovation måste vi alltid komma ihåg affärskunnandet. Med denna kombination kan vi hållbart skapa välfärd för kommande generationer. Ett parlamentariskt långsiktig åtagande för en ambitiös FoUI-politik skapar en utmärkt grund för detta.

12. Vilka åtgärder skulle ni vara beredda att vidta för att minska kostnader och administrativ börda som normer och byråkrati orsakar för människor, företag och den offentliga sektorn?

Vi är beredda att kritiskt utvärdera nivån på normer och byråkrati. Samtidigt som avsikten med normerna är att göra vårt samhälle mer rättvist, jämlikt och pålitligt, finns det många exempel på situationer där slutresultatet blir det motsatta. Vi ska uppmuntra till företagsamhet – inte förhindra den. Målsättningen måste vara att vårt regelverk är tydligt, kvalitativt och ändamålsenligt. Vi behöver till exempel göra tillståndsprocesser i projekt inom den gröna övergången smidigare. Dessutom behöver krav riktade mot tredje sektorn, där arbete oftast utförs av ideella krafter, vara proportionerliga.

Vi är också beredda att granska upphandlingslagen. Upphandlingslagen är central för den offentliga sektorn. Lagen uppfattas allmänt som utmanande, och det kan finnas orsak att förenkla den genom att utnyttja goda erfarenheter från andra EU-länder. Finansministeriet har i mars 2023 publicerat en utredning i ärendet.

Man behöver närma sig problemen dels när det gäller effektiviteten, men också ur kundens perspektiv. Genom att exempelvis förenkla tjänstemannspråket, öka

kundrådgivningen och effektivisera informationsgången kan man snabbt förbättra nuläget. Exempelvis behöver företagarnas byråkratiska börda minskas, samtidigt behöver man också satsa på handledning och rådgivning. Digitalisering och automation för med sig möjligheter att strömlinjeforma många processer samtidigt som man ökar verksamhetens kvalitet och effektivitet.

13. På vilka konkreta sätt skulle ni förbättra framtiden för den finländska matproduktionen och skogsbruket?

Slutrapporten som gavs av den "Parlamentarisk utvärderingsgruppen för jordbrukets lönsamhet och utvecklingsutsikter" utgör en bra grund för det fortsatta arbetet. SFP delar utvärderingsgruppens mål och åtgärdsförslag att livsmedelskedjans verksamhetsförutsättningar och livsmedelsproducenternas ställning i livsmedelskedjan bör förbättras och att beredskapen och de långsiktiga verksamhetsförutsättningarna bör säkras. För att bättra lönsamheten för den finländska livsmedelsproduktionen bör vi förnya livsmedelsmarknadslagen, konkurrenslagen och upphandlingslagen. Vi bör också satsa på konkreta stödtjänster för livsmedelsexporten. Ren finländsk mat har stora möjligheter på världsmarknaden och därför bör produktutveckling och långvariga exportinvesteringar stödas. Yrkesfiskarnas verksamhetsförutsättningar bör också tryggas.

Vi inom SFP vill främja ett aktivt skogsbruk som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart. Vi anser att den "Nationella skogsstrategin 2035" som godkändes i december 2022 och dess utgångspunkt att samordna mänskan, ekonomin och miljön, utgör en mycket bra grund för det fortsatta arbetet vad gäller skogspolitiken. SFP stöder strategins mål bland annat gällande att säkra konkurrenskraftiga förutsättningar för den finländska skogsbranschen och att stärka skogarnas livskraft, anpassningsförmåga och mångfald. Skogsbranschens kunnande och informationsbaserade ledande bör stärkas. Genom att öka förädlingsgraden för träbaserade produkter kan vi skapa ett större mervärde.

Genom att öka virkestillväxten kan vi stärka kolsänkan och samtidigt få mera virke till förädling och på så vis ekonomisk tillväxt. På så sätt möjliggör vi också rekreationsanvändning och nödvändiga skyddsåtgärder. Gällande skogsfrågor är det ytterst viktigt att se till att beslutanderätten hålls på nationell nivå och att Finland påverkar proaktivt på skogspolitiken i EU och internationellt.

Markägarnas rättsskydd och egendomsskyddet är viktiga för SFP. Vi vill att inlösningslagen förnyas under valperioden.

14. Hur skulle ni befärma den ekonomiska tillväxten, livskraften samt företagens och företagarnas verksamhetsförutsättningar i hela Finland? Hur skulle ni göra Finland mer attraktivt som investeringsobjekt?

Åtgärder som främjar företagsamhet och ägande samt ökar sysselsättningen skapar den ekonomiska tillväxt vi behöver. Företagen behöver förutsägbarhet för att våga göra investeringar. Vi behöver öka satsningarna på utbildning, utveckling och innovationer. Investeringar i infrastruktur och proaktivt samarbete mellan myndigheter och företag skapar förutsättningar även för ökad export. Verksamhetsförutsättningarna för mindre flygplatser som är viktiga för exportindustrin måste säkerställas.

Behovet av arbetsmarknadsreformer har inte försvunnit. Vi behöver bättre förutsättningar för lokala avtal. Hinder för lokala avtal måste bort och även icke-organiserade företag bör få likvärdiga möjligheter att förhandla lokalt. Vi måste sänka tröskeln för att anställa den första arbetstagaren. Regleringarna och reglerna måste vara sådana att företagen och företagarna vågar anställa. Vi vill främja jämställdheten på arbetsmarknaden och minska löneklyftan mellan könen samt underlätta kombinationen av arbete och familjeliv.

Ett sätt att öka investeringarna och förbättra företagarnas verksamhetsförutsättningar skulle vara att reformera arvsbeskattningen. Man kunde övergå till ett arvsbeskattningssystem som i Sverige, där skatten betalas först när tillgångar realiserar. Detta skulle vara till hjälp särskilt vid generationsskiftet och medhjälpa till att man undviker situationer där arvsskatten går till indrivning.

Arbetskraftsbristen är för närvarande ett av de största hindren för tillväxt. Många företag och branscher lider av en akut brist på arbetskraft. Det är helt klart att vi behöver mycket mer invandring som leder till arbete. Nu är det antligen dags att avskaffa behovsprövningen av utländsk arbetskraft. Yrkesutbildningen måste reformeras i samarbete med näringslivet så att den bättre motsvarar företagets behov av arbetskraft. Det är också viktigt att främja användningen av utbildnings- och läroavtal.

Samfundsskatten måste vara konkurrenskraftig. Vi behöver en positiv inställning till Finland för att främja att man vill investera i Finland och att man vill flytta hit från utlandet för att arbeta, studera och bo med sin familj.

15. På vilka sätt skulle ni stärka städernas och kommunernas livskraft och investeringsförmåga i en förändrad verksamhetsmiljö?

Vi behöver en mångsidig och tydlig stadspolitik. Även de ekonomiska regionernas roll bör erkännas och stärkas. En mångsidig stadspolitik tar hänsyn till alla typer av städer, både stora och små, och betonar samarbetet mellan städerna, staten och den privata sektorn.

Från en nationell synvinkel är det också viktigt att huvudstadsregionen utvecklas utifrån sina egna särdrag för att vara livskraftig och attraktiv i den internationella konkurrensen. Huvudstaden har många funktioner som betjänar hela Finland.

Finland tävlar på världsmarknaden om företagsinvesteringar och företagslokalisering. Fungerande transportförbindelser och tillgänglighet är centrala faktorer för företagens internationella konkurrenskraft, exportmöjligheter och tillväxt. Därför är det viktigt att vår infrastruktur, såsom vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser, är i bra skick och utvecklas. Bra förbindelser är en förutsättning för ett framgångsrikt och konkurrenskraftigt Finland.

Finlands geografiska läge innebär att vi är beroende av sjöfarten. Det är därför absolut nödvändigt att säkerställa hamnarnas verksamhetsförutsättningar och farledernas skick i alla situationer. Förutsättningarna för sjötransporter under vintern bör säkras.

Arbetslivet har förändrats mycket under de senaste åren och distansarbete har ökat. Detta har gett nya möjligheter för många orter, för vilka fungerande transportförbindelser och nätverksförbindelser blir centrala.

Digitalisering och den gröna omställningen ger många möjligheter för städer och kommuner att stärka sin livskraft. Samarbetet mellan städer och kommuner bör också stärkas i dessa frågor. Runt universiteten och yrkeshögskolorna bör det aktivt strävas efter att utveckla konkurrenskraftiga innovations- och företagsmiljöer som stöder utveckling och innovationsverksamhet.

Låt oss också känna igen de gränsöverskridande stadsregionerna och ekonomiska områdena, såsom det första samnordiska europeiska regionala samarbetsområdet i Kvarken.

Separata program bör även i framtiden skapas med universitetsstäderna om strategisk inriktning av offentliga och privata FoUI-finansiering för att stärka globalt konkurrenskraftiga ekosystem.

Kommunernas självstyrelse bör stärkas och den detaljerade regleringen av uppgifterna lättas upp.

Ålands självstyrelse ska utvecklas och värnas om i gott samarbete med Åland.

Skärgårdsturismen bör främjas i hela Finland.

16. Vilka är enligt er de viktigaste metoderna för att minska utsläppen? På vilka sätt är ni beredda att befrämja Finlands klimatneutralitetsmål och en ökning av de finländska företagens miljövänliga export? Är ni beredda att skapa förutsättningar för nya investeringar i kärnkraft och för småskalig kärnkraft?

SFP förbinder sig till att den globala uppvärmningen begränsas till max 1,5 grader enligt Parisavtalet. Därför vill vi att Finland är koldioxidneutralt år 2035 och att vår energiproduktion blir fossilfri så snabbt som möjligt.

SFP har nyligen, i mars 2023, godkänt sitt energipolitiska program där våra mål och åtgärder beskrivs noggrannare.

Den gröna omställningen kräver investeringar i teknologi, forskning, utveckling och innovation. Vi måste förbättra vår energieffektivitet, ta fram energibesparande lösningar och utöka flexibiliteten i elförbrukningen och elproduktionen.

Vi vill attrahera investeringar i industriell verksamhet som skapar arbetstillfällen, exportintäkter och välfärd. En förutsättning för det här är att vi kan erbjuda ett stort utbud av fossilfri energi till ett rimligt pris.

Energikrisen och de säkerhetspolitiska förändringarna har visat hur viktigt det är att vi ökar vår självförsörjningsgrad i energiproduktionen, att vi satsar på vår försörjningsberedskap och påvisat behovet av en ännu snabbare övergång till hållbar energiproduktion. Vi behöver såväl kärnkraft, vindkraft som solkraft. Finland bör aktivt delta i utformandet av politiken och målsättningarna på EU-nivå. Även det nordiska samarbetet inom energisektorn är mycket viktigt och det bör ytterligare stärkas och utvecklas.

Tillståndsprocesserna för projekt som gäller den gröna omställningen bör vara tillräckligt snabba, smidiga och transparenta. Under den kommande valperioden bör kärnkraftslagstiftningen förnyas bland annat så att byggandet av små modulära kärnreaktorer underlättas. Vi behöver också en strategi för att främja väteekonomin.

Användningen av biobränslen och biogas är det förmånligaste sättet att minska trafikens utsläpp med den nuvarande bilparken. Vi vill utöka infrastrukturen gällande laddnings- och tankställen.

Kolsänkan är väsentlig del med tanke på att nå Finlands klimatmål och den bör därför stärkas.

17. Hur skulle ni bekämpa förlusten av biologisk mångfald och stärka den biologiska mångfalden?

Finland har internationellt förbundit sig att göra upp en nationell strategi för mångfalden och arbetet bör inledas genast. Strategin bör basera sig på bärkraftighetens tre pelare och innehålla åtgärder som stärker mångfalden och är kostnadseffektiva.

Mångfalden ska stärkas dels genom bärkraftigt nyttjande av naturresurserna i ekonomisk verksamhet, dels genom skyddsåtgärder. Skogarnas tillväxt bör ökas utan att glömma naturens mångfald.

Naturvård och skyddsåtgärder bör riktas kostnadseffektivt. Till exempel utgör lundarna en dryg procent av Finlands skogsareal, men lundarterna utgör nästan hälften av alla hotade arter i skogarna. Den regionala täckningen är ett krav på att skyddet uppfyller de krav som ställs på det.

Skyddsåtgärderna bör i första hand basera sig på frivillighet och på det att markägaren får full ersättning. Helmi- och Metso-programmen är goda exempel på förverkligande av skyddsåtgärder och på hur man kan skapa förståelse och godkännande gällande att trygga mångfalden.

Resurserna för naturskyddet styrs mot frivilligt skydd och till objekt där inverkan är störst. Innan nya naturskyddsområden grundas måste man säkra sig om den lokala acceptansen och att skyddsåtgärderna är effektiva och verkningsfulla.

Östersjöns största utmaningar är övergödning och en utarmning av den biologiska mångfalden. SFP:s Östersjöpolitiska program innehåller flera åtgärder bland annat för att minska näringsbelastningen från jord- och skogsbruk och från samhällena och för att öka den biologiska mångfalden. Förlusten av den biologiska mångfalden i Östersjön kunde till exempel stävjas med ett nytt frivilligt skyddsprogram. Det är viktigt att vi arbetar målmedvetet med att minska belastningen speciellt i Skärgårdshavet, så att den diffusa belastningen i Skärgårdshavet fås bort från HELCOM:s hot spot lista.

Finland bör vara en stark aktör också internationellt. Genom att satsa på biståndshjälp och klimatfinansiering samt export av know how inom markanvändningssektorn och inom teknologi för den gröna omställningen kan vi på global nivå befästa beaktandet och stärkandet av den biologiska mångfalden och samtidigt stärka livsmedelsförsörjningen, levnadsförhållandena, de mänskliga rättigheterna och samhällsfreden.

18. Förbinder ni er till Finlands medlemskap i Europeiska unionen och försvarsalliansen Nato? Förbinder ni er till att föra en initiativrik och konstruktiv EU-politik som en del av eventuellt regeringsansvar? Vilka är enligt er Finlands viktigaste mål för inflytande i EU under valperioden?

Ja. Vi förbinder oss till Finlands medlemskap i EU och Nato. I det nuvarande världspolitiska läget är det viktigt att Finlands linje inte vacklar en tum.

Finland ska ta en aktiv roll i utvecklingen och förstärkandet av Nato. Finlands sätt att agera på ett konstruktivt och pragmatiskt sätt på den internationella arenan ska fortsätta.

Finland ska vara i centrum av beslutsfattandet när beslut som påverkar Finland fattas. Finland ska föra en aktiv, långsiktig, och målinriktad EU-politik som präglas av ett proaktivt engagemang där vi påverkar saker i rätt tid. EU-medlemskapet är fortfarande

det bästa sättet att främja Finlands relationer med övriga världen. Genom EU främjar vi bäst medborgarnas säkerhet och välfärd.

EU:s gemensamma utrikespolitik och EU:s roll som geopolitisk aktör behöver stärkas. Vi stöder ett aktivt transatlantiskt samarbete mellan EU och USA.

EU spelar också en viktig roll när det gäller att främja mänskliga rättigheter, vilket är ytterligare en orsak till att EU:s roll som geopolitisk aktör behöver stärkas.

Rättsstatsprincipen är en grundläggande värdering för både Finland och EU. Vi stöder bättre övervakning och att EU:s finansieringsbeslut tydligare kopplas till hur länder uppfyller rättsstatsprincipen.

En fungerande inre marknad är nödvändig för vår exportindustri. Den fria rörligheten inom EU behöver stärkas.

De nordiska länderna är Finlands närmaste internationella samarbetspartner. De nordiska länderna behöver samarbeta ännu mer på den internationella arenan, även inom Nato och i EU.

19. Hur skulle ni bygga upp Finlands roll som en aktiv medlem av Nato som ökar säkerheten och stabiliteten? Är ni beredda att hålla försvarsutgifterna på 2 procent av BNP och göra nödvändiga satsningar för att trygga Finlands försörjningsberedskap?

Ja och ja. Finland ska uppfylla de förpliktelser som en fullvärdig medlem av NATO har. Finlands och Sveriges medlemskap i Nato stärker säkerheten i Östersjön och Nordeuropa. Finland ska ta en aktiv roll när Nato utvecklas och förstärks.

Ansvar för Finlands försvar är fortfarande vårt eget, därför är det viktigt att vi upprätthåller och utvecklar den allmänna värnplikten som en hörnsten i Finlands försvar. För att upprätthålla ett högkvalitativt nationellt försvar och spela en aktiv roll på den internationella arenan måste Finlands försvarsutgifter också framöver utgöra minst 2 procent av BNP.

Energikrisen och de säkerhetspolitiska förändringarna i vårt närområde har visat hur viktigt det är att öka självförsörjningsgraden inom energiproduktionen och investera i energisektorns försörjningsberedskap. Det här betyder också att vi måste investera i en energisektor som inte är beroende av fossila bränslen.

Finlands geografiska läge gör oss helt beroende av sjötransporter. Det är därför absolut nödvändigt att våra hamnar och farleder är i gott skick och att verksamhetsförhållandena för den finskflaggade handelsflottan garanteras som en del av försörjningsberedskapen.

Jordbruket spelar en viktig roll för vår försörjningsberedskap. Den senaste tidens händelser har visat hur viktigt det är att vi i alla situationer kan garantera

producenternas verksamhetsförutsättningar och livsmedelssäkerheten i Finland. Vi behöver säkerställa en fungerande inhemsk livsmedelsproduktion och en fungerande marknad.

20. Förbinder ni er till att fortsätta stödja Ukraina militärt, politiskt, ekonomiskt och humanitärt?

Ja. Vi står vid Ukrainas sida så länge det behövs.

Rysslands brutala angrepp på den fredliga granne som Ukraina är, utgör ett allvarligt brott mot internationell rätt och mänskliga rättigheter. Ryssland attackerade Ukraina, men anföll samtidigt den europeiska säkerhetsordningen och våra grundläggande principer och värderingar. Ukraina strider nu i främsta ledet för våra gemensamma värderingar, för demokrati, mänskliga rättigheter och för frihet. Ukrainas sak är vår.

Ukraina har ett akut behov av vapen och ammunition. Finland behöver vidta tillräckliga åtgärder för att säkerställa både vår egen produktion av försvarsmateriel, och ett fortsatt starkt och kontinuerligt stöd för Ukraina och deras behov av materiel. Finland behöver också aktivt påverka våra allierade så att dessa också upprätthåller en tillräcklig produktion av försvarsmateriel så att stödet till Ukraina kan fortsätta.

Vi vill vara med och stöda Ukrainas återuppbyggnad och dess väg mot att uppnå ett medlemskap i EU.

21. Hur skulle ni stärka den inre säkerheten och rättsstaten? Förbinder ni er till att säkra resurser som garanterar rättsväsendets och polisväsendets funktionsduglighet? Med vilka medel skulle ni förhindra gäng- och ungdomskriminalitet?

Vi behöver satsa på både förebyggande verksamhet samt på effektiv rättsvård och rättssäkerhet. Förutsättningarna för en fungerande rättsvård är att alla delar av kedjan (polis, åklagare, rättshjälp, domstolar, kriminalvård och utmätning) fungerar som en helhet, utan flaskhalsar. Resurserna och verksamhetsförutsättningarna bör tryggas enligt de förslag som framlagts i statsrådets redogörelse för rättsvården. Antalet poliser bör fortsättningsvis öka, och polisen bör ha resurser att utreda brott och delta i förebyggande verksamhet i hela landet. Det är också viktigt att man målmedvetet tar tag i våld mot kvinnor, organiserad brottslighet och människohandel.

Man ska förhålla sig allvarligt till gäng- och ungdomsbrottslighet och ingripa målmedvetet och på flera olika sätt. Bara så kan vi bryta den brottsspirall som en del unga riskerar fastna i. Det centrala är tillräckligt tidiga åtgärder, och stöd till familjer där det finns barn som riskerar att marginaliseras. Resurser bör riktas till förebyggande åtgärder, och för att i tidigt skede identifiera problem, här spelar ett mångprofessionellt

samarbete en viktig roll. Likvärdiga utbildningsmöjligheter, satsning på ungdomsarbetet och speciellt det uppsökande ungdomsarbetet har en viktig roll, liksom även en god kommunikation mellan olika samhällsgrupper och myndigheter. Det skulle också vara bra att utvidga den så kallade ankarverksamheten.

Gäng – och ungdomskriminalitetens nya former kan också förutsätta en granskning av straffskalorna. Den lägsta åldersgränsen för straffansvar skall ändå inte sänkas.

22. Förbinder ni er till att bygga ett Finland där alla är likvärdiga och jämlika? Förbinder ni er till att respektera internationella människorättsfördrag?

Ja. Finland är en rättsstat där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras. Finland följer, och främjar tillämpningen, av internationella avtal. Det är viktigt att Finland målmedvetet stärker jämlikhet och jämställdhet, inte bara nationellt utan också i det internationella samarbetet och utvecklingssamarbetet. Finland har länge gjort ett värdefullt arbete internationellt för att stärka mänskliga rättigheter, barns och kvinnors utbildning och demokrati. Finlands biståndsnivå bör vara sådant att det centrala arbetet kan fortsätta, och nivån bör följa de principer man gemensamt kom överens om under den förra valperioden. För att uppnå detta behöver vi en tydlig vägkarta mot 0,7 procent, som också möjliggör ekonomisk planering för vårt utvecklingssamarbete.

Vi förbinder oss till att också framöver hålla oss till EU:s asylpolitik och utlänningslagstiftning. Lagstiftningen bör utvecklas så att barnets intressen beaktas fullt ut. Systemet med kvotflyktingar är en viktig del av Finlands internationella ansvar. Flyktingkvoten ska höjas målmedvetet. Kvoten är ett effektivt sätt att hjälpa dem som inte har förutsättningar att tryggt fly kriser på egen hand. Humanitära visum bör också återinföras som grund för uppehållstillstånd. Finlands starka internationella arbete, och offentliga engagemang för jämställdhet kräver ett systematiskt arbete och målmedvetna satsningar inom utrikesförvaltningen och statsrådet.

Förverkligandet av de åtgärder som godkändes i statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken ska fortsätta. Att bygga ett jämlikt och jämställt Finland innebär också att hatretorik och hatbrott beslutsamt motarbetas. Våld mot kvinnor och våld i närrelationer måste förhindras.

Den blivande regeringen måste entydigt arbeta för vårt lands tvåspråkighet och arbeta för att språkliga rättigheter också förverkligas i praktiken.

Samernas rättigheter som urbefolkning ska respekteras genom en reform av sametingslagen med utgångspunkt i det arbete som gjordes under föregående valperiod, och genom att främja verksamheten för Sannings- och försoningskommissionen för samer.

Papperslöshet bör förebyggas till exempel genom att bevilja ett tillfälligt uppehållstillstånd när återvändande inte är möjligt och genom att tillräcklig hälsovård för alla säkerställs.

Målet bör vara ett tillgängligt Finland år 2035.

23. Är ni beredda på att delta i en av Petteri Orpo samlad majoritetsregering och förbinder ni er till att verkställa regeringsprogrammet i sin helhet såvida ni får egna mål med i regeringsprogrammet? Ifall ni inte är beredda att axla regeringsansvar är ni då beredda att stöda verkställandet av ert partis målsättningar utanför regeringen?

Ja. Förutsatt att regeringsprogrammet motsvarar våra mål är vi beredda att delta i en majoritetsregering ledd av Petteri Orpo. Regeringsprogrammet bör granskas som en helhet.

24. Har er riksdagsgrupp definitiva krav på regeringsprogram eller sammansättning av regering som kan utgöra hinder för er medverkan i regeringen?

Finland bör vara en aktiv och trovärdig part i det internationella samarbetet. Finland följer och respekterar internationella avtal, grund- och mänskliga rättigheter och människovärdet. Dessa värderingar bör synas i den politik som regeringen driver.

Finland bör fortsätta på sin långvariga EU-politik som genom ett konstruktivt, effektivt och aktivt samarbete eftersträvar att utveckla EU. Ett starkt, enat och handlingskraftigt EU ligger i Finlands intresse.

Finland bör hålla fast vid de klimatmål som finns fastställda i klimatlagen för år 2035. Genom konkreta åtgärder bör målen förverkligas.

Finland bör vara ett öppet och framåtblickande land. Vi bör värna om och främja vårt lands tvåspråkighet så att möjligheterna att också i praktiken leva och verka på finska och svenska förverkligas. Svenskans ställning i Finland får inte försämrans genom lagstiftning, strukturella reformer eller på andra sätt.

SFP:s medverkan i en ny regering avgörs på basen av helheten i regeringsprogrammet.